

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula IV. Nagatae causae, negatur essectus & vice versa

urn:nbn:de:bsz:31-102400

haud potest, quin, quum aliquid ut causa finalis actu movet agens, in agente amor suis excite- tur. De materia & forma videbimus infra.

REGULA IV.

Negatâ causâ, negatur effectus, & vice versa.

I. Tritô sermone ita: *Sublatâ causâ tollitur effectus.* Nos malimus dicere: *Negatâ causâ negatur effectus;* non, quod illud verum esse negamus, aut usum ejus improbemus, sed quia angustius esse hoc nostro putamus. Nam *negari est non existere*, sive antea extiterit, sive non; at *tollî* propriè importat *non existere, cum extiterit.* Quomodo enim dici potest tolli, quod non est vel fuit? Rectius autem in illâ generalitate Regulam proponi, inde patet quod continet verbum oppositum verbo regulæ præcedentis, quod est *poni*. *Poni est existere.* Sensus enim est *Existente causâ, existit effectus.* At *non existere* non tantum opponitur *tò tolli*, vel *non existere, cum extiterit*; sed *tò non existere* in comuni, sive extiterit sive non

II. Conclus. I. *Negatâ causâ quoad actum secundum, sive quoad esse causâ, negatur effectus in esse effectus, sive quoad fieri, & vice versâ.* Res manifesta est ex Reg. præc. s. III. *Negari enim causâ in esse causâ, est, eâ non causare, & negari effectû in esse effectus, est, eum non causari vel fieri.* At quando non causat aliquid, nec causatur aliquid & vice versa.

versâ
& V.
Etus in
phi, q
simul
la fun
IX. do

III.
lutum
fieri, h
ced. C
negatu
causâ
ad esse
absolu
gatâ et
effectus

IV. C
non ne
est, fut

V. C
tum, n
citur e
xistat,
truenc

VI.
rum, n
& vice
necesf
Quod

versâ, Et hoc est, quod Philosophus *II. Phys. c. II. & V. Metaph. c. II.* dicit; *Causa in actu, & effectus in actu, simul non sunt.* imo in verbis Philosophi, quando ait: *causa in actu, & effectus in actu simul sunt & non sunt,* & hæc, & præcedens regula fundantur, quod & Javellus *Lib. V. Met. Qu. IX.* docet.

III. Conclus. II. *Negatâ causâ quoad esse absolutum, negatur effectus, in ratione effectus, sive in fieri, h. e. fieri non potest.* Ratio sumitur ex præced. *Conclus.* quia negatâ causâ quoad esse causæ, negatur effectus in ratione effectus. Sed negatâ causâ quoad esse absolutum, negatur etiam quoad esse causæ; cum esse causæ præsupponat esse absolutum, nec causa causare possit, nisi sit. E. negatâ etiam causâ quoad esse absolutum, negatur effectus in esse effectus.

IV. Conclus. III. *Negato effectû in ratione effectus, non negatur causa in esse absoluto.* Ut non necesse est, futurê non esse, si nullus efficiatur ab eò calceus.

V. Concl. IV. *Negato effectû quoad esse absolutum, non negatur causa in esse causæ.* Quod perspicitur ex *Reg. præced.* Si enim domus nondum existat, colligi inde nequit, ædificatorem in eâ extruenda non esse occupatum.

VI. Concl. V. *Negatâ causâ quoad esse absolutum, non necesse est, negari effectum in esse absoluto, & vice versâ, negatô effectû quoad esse absolutum, non necesse est, negari causam quoad esse absolutum.* Quod significavit Philosophus *l. cit.* quando ait:

G 6,

Qua

Qua (causa) *secundum potentiam dicitur* (intelligit causam & effectum secundum esse absolutum, non semper ipsa simul non sunt. Neq; enim domus & edificator simul intereunt. Contingit enim edificatorem vivere combustis ædibus, quas extruxit, & ipse possunt durare ipso extincto.

VII. Habet isthac regulam usum in Theologicis. Nostrates contra Pontificios, peccatum originale in baptismo tolli asseverantes, sic argumentantur: Si tolleretur peccatum originale in baptismo, tollerentur quoque fructus & effectus ejus, qui sunt concupiscentia carnis, & contra spiritum rebellio. Sed posterius non est, quemadmodum testatur experientia. E. nec prius. Consequentia patet, quia sublata causa tollitur effectus.

XII. Hic respondent, negando majorem. Quid notius, ajunt, quam cessare frequenter causam, stante fructu seu effecta? Comburatur arbor, an ideo marcescent ex ea collecta poma? Percussionis effectus est inflictum vulnus. Manet vulnus, licet percussio non sit amplius.

IX. Sed hæc responsio non solvit argumentum. Ea enim nihil aliud evincit, quam id, quod in *Conclus. V.* asseruimus, nempe effectum, qui jam factus est, non statim tolli sublata causa. Ad argumentum nostratum nititur conclusione II. Sermo enim in eo est de fructibus peccati originalis non ante baptismum editis, sed de iis, qui post baptismum sese exerunt. Sublata causa, tollitur ef.

effectur in b
modo
sunt? P
rò esse;

X.

setunt
vel fun
gatò si
referur
quod
fines, n
sed ne
sine neq
finem.
in matr
marius
non ha
licite, p
gii finis
rem fac
strumen
cessante
strumen

C

I. H

effectus quoad fieri, id est, fieri non potest. Si igitur in baptismo peccatum originis tollitur, quomodo post baptismum novi ejus fructus dari possunt? Effectus futuri, necesse est, causam in futuro esse; ex II. Post. t. 56.

X. De fine distinguo: quæ enim in finem referuntur, vel sunt res factæ, ut medicamentum, vel sunt actiones, ut applicatio medicamenti. Negatò sine tolluntur actiones, quæ ad illum finem referuntur. Quod tamen ita intelligendum est, quod, quum unius actionis plures possint esse fines, non negetur statim actio, si unus negetur, sed necesse sit, negari omnes. Potest enim unò sine negatò, nihilominus actio esse propter alium finem. Ita sæpe fit, ut quis foeminam effœtam, in matrimonium ducat. Finis conjugii, qui primarius est, nempe generatio sobolis, hic locum non habet: ducitur tamen istiusmodi uxor, idque licitè, propterea, quod alius adhuc datur conjugii finis. Sublatò sine, non est necesse, tolli rem factam propter finem. Ut, si aliquod instrumentum factum sit propter aliquem finem, cessante sine, non est necesse, ipsum protinus instrumentum è mediò tolli.

REGULA V.

Causa prior est causato. I. Post. t. 11.

& II. Post. t. 116

I. Hujus propositionis veritatem dubiam videntur